

PINAR ÖĞÜNÇ

Türkiye / 09/07/2012

Türk dilinde 'Kürt hikâyesi' hep şiddet üzerinden bireyselleşti. 'Kürt Vatandaş' kitabı bu 'pornografiden' uzak, hakiki bir tasvir.

Geçenlerde bir blog'da okudum. Mehmet Serhat Polatsoy, sonradan öğrendiği Kürtçesinin çocuklarına yetmez hale gelişini anlatıyordu. Çocukları anadillerini öğrensin istiyor ama kendi kelime hazinesi beş yaşındaki oğluna denk. Dilinin zihnini de o yaşta bıraktığından yakınıyordu. Anadilinde beş yaşında gibi konuşabilen bir koca adam...

Ya da anadilinde ne kadar yazsa Türkçe şiirlerinin daha iyi olduğunu içten içe bilen şair...

Kürt olmayanlar haklar düzeyinde anadilde eğitimi anlayabilir, mücadeleyi destekleyebilir ama kendi başına bu kelimelerle bu derdi tarif edemez. Ancak ondan yaralılar yapabilir bunu.

Türk medyasında, Türk dilinde 'Kürt hikâyesi' ancak şiddet üzerinden bireyselleşti. Evet, 90'ların şiddeti ancak böyle aktarılabilirdi, evet bihaber yaşayanların yüzüne hakikati ancak şiddeti tüm çıplaklığıyla anlatarak vurabilirdiniz.

Fakat çokça zaman iyi niyetle başlanmış bu hikâyeler öyle bir yere dayandı ki sanki hep daha ağır işkenceyi, daha ağır bir dramı anlatmak gerekiyordu. Beter fiziksel şiddet görmeyen bir Kürt'ün hak talebi neredeyse anlamsızlaşmıştı. Başta saydıklarım gibi dertleri talileştiren, bu yüzden daha da yalnızlaştıran bir süreç. Bunun zamanla bazı Kürtlerde bir tür oto-oryantalizm yarattığını söylemek de mümkün.

'Kürt olmasam...'

İletişim Yayınları'ndan yeni çıkan 'Kürt Vatandaş' adlı kitabında Hamza Aktan, medyadan okula, kışladan popüler kültüre uzanan geniş aralıkta 'Kürt vatandaşı' olmanın neye benzediğine bakmış. Genişçe kaynak taramasıyla ve güncel yüz yüze görüşmelerle beslediği kitapta, 'şiddetin pornografisinden' uzak, böyle çok şey anlatan hikâyecikler bulmaktan mesudum.

Misal, karma evlilikler... Eşi Türk olan bir banka memuru şöyle bir eşitsizlikten söz ediyor: "Normalde ben eşimin ailesiyle az iletişim kursam belki eşim benden ayrılacak. Ama onun Türkçe bilmeyen annemle, az bilen babamla hemen hiç muhabbeti yok. Kürtçe öğrenmek için de şimdiye kadar en küçük bir çabası olmadı." Bir de sorun yaratmamak için siyasetten anlamıyormuş numarası yapan, 'saygılı' Kürt gelinler var.

Kürt gençlerinin meramları arasında en etkileyicisi bence politikleşme 'mecburiyeti'. "Kürt olmasam ressam olurum" diyor biri. Diğeri danstan, futboldan, aşçılıktan söz ediyor. Fakat buralarda, Kürt meselesiyle ilgilenirken hissettikleri devrimciliği bulamayacaklarını söylüyorlar. Ortada harlı bir politik dava varken ikinci plana bile isteye attıkları hayaller bunlar. Anaakım medyada (hele 90'larda) çalışan Kürt gazetecilerin haletiruhiyesi hiç zihnimizi kurcaladı mı? Dili bildikleri için 'bölgeye' yollanan ama getirdiği malzemeye İstanbul'da, Ankara'da bambaşka başlıklar atılan, televizyonlarda başka türlü kurgulanan haberlerin sahipleri onlar. Nasıl bir ihanet hissi, nasıl bir bölünmüşlük!.. Keza Kürt illerine yollanan Kürt öğretmenlerde de benzeri

bocalama var. Dil açısından Türkçe bilmeyen çocukların hayatını kolaylaştırsalar da sonuçta müfredat aynı. Ancak 'doğulu' ve haktan hukuktan söz etmeyen cici Kürt olursa popülerleşebilen Kürt starlar; Türkçeleştirilmiş Kürt müzikleri dinlemenin, yemek programlarında adı başka Kürt yemekleri tarifleri izlemenin manası...

Kürt asıllı vatandaş

Gezegenin farklı coğrafyalarındaki Kürtleri birleştirici vazife gören sosyal medyaya da Kürt isyanları tarihselliğinden bakmış Aktan. Özgür Amed'in 'Kürt'ün sosyal medya ile sınavı' (www.yuksekovahaber.com) yazısıyla birlikte okunduğunda Twitter ve Facebook aktivizminin kazanımları kadar yanılsamalarını da anlamak mümkün.

Kitapta bazı katılımcılar sıkça anılan bazı halleri çok güzel tarif etmişler. Yazar Edip Yüksel'in harman dile yakıştırdığı 'KüTürkçe' bunlardan biri.

Aktan, Gültaç Mengünoğul'un yüksek lisans tezinden Nermin Hanım'ın şahane özetini de alıntılımış: "Biz ev Kürt'üz, dışarıda iyi Türk gibi yaşamam ve Kürt olduğumu göstermemen gerekir. Dışarıda ben yokum ama evde varım."

Bu kitabı en iyi halle 'Kürt asıllı vatandaş' diyenler okusa ne güzel olur.